

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld 40 kr.

V administraciji prejemati velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.

Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserte) vsprejema upravništvo in ekspeditelj v „Katol. Tiskarni“ Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Vredništva telefon-štev. 74.

Štev. 209.

V Ljubljani, v sredo 14. septembra 1898.

Letnik XXVI.

Cesarica Elizabeta †.

Ko se je pokojna cesarica hotela odpeljati v Genevo, svarili so jo, naj ne gre v mesto, koder lazijo vsake vrste sumljivi ljudje. A blaga cesarica je odgovorila: »Koga naj se bojim? Saj nisem nikomur nič hudega storila!«

In vendar! Vsemu dobremu in plemenitemu posvečeno njeno življenje je žrtev človeške propalnice, živinske narave. »Saj nisem nikomur nič hudega storila,« ta klic umirajoče cesarice je kot blisek z jasnega neba posvetil v črne globine kulturnega sveta, razsvetlil in vzbudil zavest živečega človeštva o dozdevni moralni omiki, duševni izprijenosti ter pokazal krvavo grozodejstvo svetu kot jasen, strašen, svarilen dokaz, da lazi v družbi človeški tolpa brezsrčnih morilcev, ki ne poznajo Boga, ne avtoritete ter so plemenita človeška čustva zamenili z živalsko požrešnostjo in krvoločnostjo.

Nečloveški morilec si je izbral za žrtev slabotno žensko, ki je trpeča mati hodila trnjevo pot, žensko, ki ni nikdar uporabljala predpravice svojega vzvišenega stališča, ki je kot angelj miru in tolažbe revežem brisala solze bolečin in tuge, ki se ni vmešavala v borbe političnega, javnega življenja, ki je kot cesarica čutila le dolžnosti skrbne matere in udane, sočutne soproge. Vsi jeziki sveta izražajo te dni gnev in sveto ogorčenje nad satanskim činom, toda mrtve cesarice ne morejo obuditi k novemu življenju, ne morejo nadomestiti nepreračunljive izgube. Morilčevo jeklo ni prebodlo le preblagi cesarici srca, zadelo je tudi srce cesarju-trpinu, ki nima druge tolažbe, nego zaupanje v Boga in neštivilne dokaze neomejene ljubezni in odkritosrčnega, globokega sožalja svojih udanih podanikov. Bodalo je zadelo v srce vso državo, vse človeštvo, katero je Luccheni v imenu svoje tajne bande s krvavim bodalom pozval na dvoboj, na maščevanje.

Ali pa je sploh na zemlji mogoča kazen za to nepopisno hudodelstvo? Ko bi vstali vsi stari rabeljni in poskušali svoje moči nad zverjo v Genevi, dejanje njegovo bi ne bilo dovolj kaznovano. Kaj je življenje temu človeku, ki obžaluje, da švicarski zakon ne pozna smrtnih kazni? Človeška pravičnost ne sega v brezdanje prepade tolike izprijenosti. Za tak izvržek človeštva, ki sedaj v ječi veselja reži in hlasta, je vsaka kazen prenizka.

Toda človeška narava se oglašča, tisočeri odmevi se zlivajo v jeden gromeč glas: Boj anarhiji, boj zverem, ki kot hijene, kot peklenke pošasti lazijo med človeštvom za plenom. Vsak pomislek je odveč, je neumesten, države in narodi se morajo ob pogledu na vročo kri zaklane nedolžne žrtve, na odprto rano nam nenadomestne cesarice strezniti iz oмотice modernih fraz ter neusmiljeno iztrebiti iz zemlje zadnje seme anarhizma.

Take zveri kakor Luccheni niso vredne zreti v rumeno solnce. Blaznega človeka, ki je nevaren človeškemu življenju in imetju, zapró v norišnico; meje zapirajo, straže postavljajo proti koleri in kugi. Toda zveri à la Luccheni

ob belem dnevu brez strahu zasledujejo svoj plen, cele dneve in tedne pred očmi policije kujejo svoje črne načrte, ob poludanskem solncu brez vsako ovire mesarijo svoje žrtve na javni ulici, v sredi kulturnega mesta...

Ali ni to ironija, ali ni to... Ako se sedaj države, vlade ne zganejo, no, potem so udarjene s slepoto. Ako pa slepec slepca vodi, oba v jamo padeta...

Prejeli smo naslednja brzozjavna poročila:

Dunaj, 13. septembra. Določeno je, da v četrtek zvečer ob 10. uri prepeljejo krsto pokojne cesarice z zapadnega kolodvora na dvor. Občinstvu bode odprto v petek od 8. do 5. in v soboto od 8. do 12. ure. V soboto ob 4. uri popoldne bode slovesen pogreb z dvora v kapucinsko cerkev, kjer se bode vršilo blagoslovljenje vpricho cesarja in tujih vladarjev. Nato prenesó krsto v grobnico, kamor cesar spremlja krsto; blagoslovljenje se še enkrat vrši, ključ od krste prevzame kapucinski gvardijan.

Dunaj, 13. septembra. Poroča se, da se pogreba udeležé kralji saksonski, rumunski in srbski.

Praga, 13. septembra. „Politik“ piše: Ali ni sedanji trenotek, ko se vsi čutimo člane jedne družine, najbolj umesten za poskus, da se bratovsko razgovorimo o prepornih vprašanjih? Če se to zgodi, bila bi to najboljša tolažba za trpeče srce cesarjevo in najlepši jubilejski dar trpina na prostolu.

LISTEK.

† Cesarica Elizabeta.

Najlepša poteza v krepostnem njenem življenju je bila velika materina skrb in ljubezen.

Ko so bili njeni otroci še majhni, je bila vsako jutro ona prva pri njih posteljah ter jih prebudila iz spanja z gorečim poljubom; po noči je prišla večkrat k njim in presrečna poslušala dihanje svojih malih ljubljencev. Če se je pa kedaj pripetilo, da je kateri otrok kaj obolel ter moral ostati v postelji, je bilo dostikrat treba cesarskega njenega soproga, da jo je pregovoril, naj ostavi za par ur mladega bolnika ter si odpočije; to se je posrečilo prav težko kdaj njenemu spremstvu, in celo cesarju je bilo čisto skoro nemogoče. Dnevi, ko so polagali že bolj odrasli njeni otroci v navzočnosti cesarjevi izpite, kateri so bili dostikrat prav težki, taki dnevi so bili za cesarico polni skrbi in ob jednom polni radosti. V skrbeh za izid izpraševanja je bila dostikrat do solz ganjena, ko je čula iz ust visokega soproga, da sta »Gizela in Valerija izpite zopet prav pridno napravili«. Telesno in še posebno duševno razvijanje svojih otrok je cesarica opazovala z vidnim veseljem in tistimi ponosnimi čutili, ki jih pozna le materino srce...

Ko se je pozneje Valerija omožila, je rekla bivšemu svojemu učitelju za grški jezik: »Tako osamljeno se čutim, odkar se je Valerija omožila.«

Z občudovanjem gledamo podobo vladarice, katera je kazala v nesrečnih dnevih toliko moči in velikodušnosti, kakor je ne vidimo nikjer. V dnevih brezmejne nesreče, katera je zadela s smrtjo prestolonaslednikovo cesarsko hišo in vse avstrijske narode, je moralo njeno trpeče materino srce molčati; videli smo vzvišeno gospo, kako junaško je obvladala nepopisno gorje, ki je prevzelo njeno dušo, da je mogla prihiteti na pomoč potrtemu cesarskemu soprogu, ga tolažiti, vspodbujevati; njeno materino srce se ni smelo oglašati, biti je morala močna opora žalujočega cesarja, in bila je, kakoršne svet do tedaj še ni videl!

Ko so kmalu po nesrečnem dogodku prišli ljudski zastopniki k cesarju, da izrazijo silno žalost, ki je napolnila avstrijske narode, je cesar odgovoril plakajoč:

»Koliko se imam v teh težkih dnevih svoji iskreno ljubljeni ženi, cesarici, zahvaliti, kako velika opora mi je bila ona, tega vam ne morem opisati, ne dovolj toplo povedati. Ne morem dovolj zahvaliti tebi, da so mi dala tako družico v življenju. Povejte to drugim; čim bolj to razširite, tem bolj vam bodem hvaležen.«

Kako gorko je ljubil cesar svojo soprogo, dokazuje bogati cesar. zaklad dragotin, katere je dobila večinoma v dar od cesarja ali tudi od drugih vladarjev. Pred 26 leti je ta zaklad pregledal dvorni zlatar in ga ocenil. Potreboval je za to pregledovanje celih šest dnij. Biseri je cenil po realni vrednosti na 2 $\frac{1}{2}$ milijona goldinarjev. Z ozirom na umetno delo bi se smeli ceniti na 4 do 5 milijonov. Zlasti lep je neki niz biserov, ki sestoji iz treh vrst, katere je dobila cesarica ob rojstvu cesarjeviča Rudolfa v dar od cesarja; to dragocenost so cenili na 75.000 gl. Danes bi vrgli ti biseri pač vrednost 300.000 gld. Cesarica je razdelila zadnja leta med hčerki in sorodnike mnogo dragocenih daril.

Delavska.*)

Kdor noče delati, ne jej,
Beseda dobro je rečena;
Kdor dela, jesti kaj imej,
Ta tudi zdi se nam poštena!
Mi delamo, se trudimo,
Da se pod zemljo zgrudimo;
Mož dela in otrok in žena.

*) Pesnik Jos. Stritar je poslal pripravljalnemu odboru za vseslovensko delavsko slavnost pesem, katero tukaj objavljamo, ker se vsled smrti cesarice ne more vršiti slavnost, pri kateri bi se bila ta pesem deklamovala.

Budimpešta, 13. septembra. Vsi vredniki so se zbrali pri dr. Falku ter dogovorili, da jutri izdajo skupen oklic na ogersko prebivalstvo, da zbira prostovoljne doneske za spomenik cesarici Elizabeti.

Geneva, 13. septembra. Cerkveno blagoslovljenje se je vršilo danes popoldne. Navzoče je bilo le spremstvo. Truplo prepeljejo na kolodvor brez vojaškega spremstva; prevoza se udeležé zvezni svet švicarski in mestni svet genevski.

Geneva, 13. septembra. Luccheni potrjuje vse znane podrobnosti o svojem napadu in življenju v zadnjem času. On ne kaže najmanjšega kesanja zaradi svojega groznega čina ter meni, da je s tem pospešil stvar anarhizma. Sicer pa taji, da bi imel zaveznike. Policija v Genevi je zaprla tri sumljive osebe.

Geneva, 13. septembra. Luccheni je pisal pismo na izdajatelja lista „Don Marzio“ ter ga prosi, naj ugovarja vsem onim, ki bi trdili, da je on (Luccheni) morilec po Lambrosovi teoriji. (Hudodelec torej trdi, da ni blazen, temveč je premišljeno izvršil satanski čin. Op. ured.) Dalje prosi, naj naznanijo svetu, da grozodejstva ni izvršil iz bede in revščine. Luccheni dostavlja, da treba odstraniti vse vladarje, in umori se morajo hitro vršiti. Treba je, piše dalje zverina, zadeni vse vladarje, ministre in one, ki hočejo ljudstvo držati v verigah.

Geneva, 13. septembra. Kantonska vlada je imela danes sejo, v kateri je določila vse potrebno ob prevozu trupla Nj. Veličanstva. Sprevod se prične v sredo zjutraj ob osmi uri; sprevod spremlja 40 orožnikov; jeden oddelek gre pred in za vozom, mestno gasilno društvo naredi špalir.

Monakovo, 13. septembra. Mestni zastop je izrazil sožalje princu in princesinji Leopold ter vojvodi Teodorju in odposlal na Dunaj venec z napisom na trakovih: „Plemeniti cesarici in kraljici Elizabeti žalujoče mesto Monakovo.“

Haag, 13. septembra. Kraljico Viljmino bode pri pogrebu zastopal najvišji dvornik.

Berolin, 13. septembra. Cesar Viljem se udeleži pogreba na Dunaji.

Madrid, 13. septembra. Zbornični predsednik je predlagal, da se cesarju Francu Jožefu odpošlje sožaljna izjava. Predlog je bil soglasno vsprejet.

Moskva, 13. septembra. Avstrijska nasebina odpošlje na Dunaj deputacijo, da položi venec na krsto cesarice Elizabete.

Peterburg, 13. septembra. „Regierungsbote“ izraža gnus in gnev nad napadom ter proslavlja duševno plemenitost pokojne cesarice. Izraža tudi upanje, da bodo evropske vlade strogo zasledovale anarhiste.

Čebela dela, pridna stvar,
Nabira za prihodnje čase;
Trot je gospod, nič ni mu mar,
Če se le on redi in pase!
Mi trotov ne spoštujemo,
Mi tešemo, mi kujemo,
Za druge delamo in zase.

Žulj prstan je na roki nam,
Obleka iz hodnika, raša;
Dans tukaj smo, in jutri tam,
Kjer se po pridnih rokah vpraša.
Mi dolbemo, mi vbadamo,
Ko dela ni, pa stradamo, —
Diši nam brez zabele kaša.

Bog živi delo in možá,
Ki z delom pridno se ukvarja,
Dolžnosti, ki jih vsak ima,
Zvest kristijan ne zanemarja:
Mi smrti ne bojimo se,
Ko pride čas, borimo se
»Za vero, dom in za cesarja!«

Na Dunaju, 8. sept. 1898.

Jos. Stritar.

Politični pregled.

V Ljubljani, 14. septembra.

Dopolnilne volitve za državni zbor.

Na mesto umrlega dr. Vašatega se vrši dopolnilna volitev dne 20. oktobra. Na mesto dr. Slayika, ki je odložil mandat, bodo zaupni možje v ponedeljek določili kandidata. Doslej se je oglašil le Sokol, sin drž. poslanca. Dne 25. oktobra se vrši volitev na mesto dr. Grobelskega. Poljski osrednji volivni odbor je ponudil kandidaturu bivšemu dež. poslancu vitezu Moyzi.

Princ Liechtensteinov govor, v katerem je razpravljal v Schluckenau-u o jezikovnem vprašanju, ni našel nikjer odmeva, katerega je pričakoval Liechtenstein. Slovanski listi ga obsojajo odločno, nemški liberalni takisto, in celo nemški konservativni ga odločno zavračajo. »N. Tir. St.« pišejo, da Liechtensteinovi govori slepijo bolj z okretnostjo, kakor pa prepričavajo z logiko in sklepi. — »Südst. Post.« pravi, da je Liechtenstein s svojim govorom dokazal, da se niso motili o njem, ko so ga šteli v vrsto katoliških — uskokov; prehajanje iz jednega tabora v drugega je postalo pri njem v navadi: od Hohenwarta h Dipauliju, od tega h Luegerju mu ni bilo težko, in kakor sklepamo iz tega govora, stoji že z obema nogama v taboru — Wolfovem.

Govor cesarja Viljema v Porti Westphaliki je napravil v ruskih krogih velik utis. — »Novosti« imenujejo njegove besede »ostro disonanco v harmoničnem zboru navdušenega povelečevanja, katero je povzročil carjev predlog po celem omikanem svetu« in upajo, »da brzovjav ni natančno poročal cesarjevih besedij.« — »Svet« vsklika: »V tistem času, ko se je obrnil naš car do vseh z besedami miru in ljubezni ter spoznal srečo narodov v razorožitvi, — vzdigne nemški vladar proti povzdignjeni oljki miru meč in vidi samo v njem mir in slavo svojih Nemcev. Slovanski svet se je v svoji hladnokrvnosti, človekoljubju in pravičnosti strogo ločil od nemškega sveta, kateri vidi poklic človekov v vojašnici!« — »Novoje Vremja« priznava, da se bode splošno sklepalo, da se je nemški cesar izrekel kategorično proti carjevemu predlogu, vendar pa list ne more tega verjeti. ;

Iz Kajtre se poročá, da so se vsi vplivnejši poglavarji v Omdurmanu podvrgli Angležem. Derviši so baje zgubili 27.000 mož; pri Omdurmanu je v petih urah palo 11.000 dervišev.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 14. septembra.

(Deželno predsedništvo) je sporočilo škofijstvu, da Nj. Veličanstvo za sožalje, izraženo povodom smrti Nj. Veličanstva cesarice, izreka škofu in knezu, stolnemu kapitelu in ljubljanski duhovščini najvišjo zahvalo.

(Premilostni knez in škof lavantinski) je povodom smrti Nj. Veličanstva cesarice Elizabete izdal posebno prilogo škofijskega lista, v kateri se v prisrčnih besedah spominja nenavadne smrti preblage cesarice po zlobni morilčevi roki, proseč Očeta usmiljenja, da podpira, krepi in tolaži presvetlega cesarja v tej najbridkejši žalosti. Mrtvaške maše se bodo po vseh župnijskih cerkvah lavantinske škofije darovale dne 23. sept., isti dan bodo od 11. do 12. ure dopoldne zvonili pri vseh cerkvah. V stolni cerkvi v Mariboru pa bode premilostni knezoškof sam opravil slovesno zadušnico z libero prihodnji petek dne 16. t. m.

(Izjave žalosti.) V mnogih izložbenih oknih po mestu so v znak žalosti izpostavljene podobe pokojne cesarice Elizabete, okrašene s palmami in cvetjem. Občinstvo se s trpkimi čustvi ustavlja ob teh izjavah globoke žalosti.

(Slovensko gledališče.) Iz intendantne pisarne se nam piše: Otvoritvena predstava, ki je bila prvotno določena na 20. t. m., preloži se z ozirom na to, da se končajo pogrebne slavnosti za ranjko cesarico stoprav 19. t. m., na sredo dne 21. t. m. Druga predstava bode potem v petek dne 23., in tretja v nedeljo dne 25. t. m. Prva operna predstava določena je na torek dne 27. t. m. — Sodeč po ugodni oddaji lož in glede na mnogoštevilna oglašila na abonement sklepati je na večje zanimanje slovenskega občinstva za gledališče, kakor lansko leto. Dramske in operne skušnje

vrše se že od 1. septembra neprenehoma in so za prvi pričetek pripravljene že tri dramske in jedna operna noviteta. Drama študira pred vsem sliko iz življenja »Omikanci«, potem francosko veseloigro »Gospod ministerijalni ravnatelj« in burko s petjem »Jurčkove prikazni«. Opera prične z Verdijevo »Aido«.

(Delavske demonstracije) so se v Trstu v ponedeljek zvečer zopet ponavljale pred uredništvom »Piccola« in poslopjem ital. telovadnega društva. V telovadnem poslopu je nekdo štirikrat ustrelil iz samokresa ter mej drugimi ranil jednega reidarja. Policija je imela mnogo posla. — Iz Kranjske Gore se nam poročá, da so bili tudi ondi minulo nedeljo izgredi proti laškim delavcem, katerih jeden je baje govoril besede, katerih iz raznih ozirov ne moremo zapisati. Ljudstvo je bilo silno razburjeno, lahona ima že okr. sodišče pod ključem. — Pri tej priliki pa resno svarimo domačine pred izgredi, ki se najmanj spodobijo v teh dneh največje žalosti. Ako kdo zasači koga, da nespoštljivo govori o Avstriji, naznani naj ga orožnikom, ki bodo gotovo storili svojo dolžnost.

(Odpoved.) Jubilejska slavnost, katero sta nameravala prirediti občinski odbor in gasilno društvo na Dovjem dne 18. t. m., je zaradi grozne nesreče, nenadne smrti presvetle cesarice, preložena na poznejši čas. — Dalje nam naznanja »Gospodarsko bralno društvo v Kozjem,« da se zborovanje in veselica na mesto 18. t. m. vršita dne 2. oktobra. Razposlana vabila naj veljajo za 2. oktober.

(Iz vrhniške okolice.) V neki župniji blizu med službo božjo naenkrat opozori v cerkvi zbrane vernike mogočen glas lovskega rogu, da so dobili obisk gorečih Nimrodovih častilcev, da ne govorim o veliki jati psov, ki je že preje oznajala, v katerem znamenju se bode praznovala nedelja. Ali morda vrhniški »tudi-katoličani« ne poznajo cerkvenega in državnega zakona, ki prepoveduje ob nedeljah med službo božjo napravljati love z gonjači tako, da se moti služba božja ter se ljudstvo zgleduje. (Gl. zakon z dne 25. maja 1868 drž. zak. 49. VI. čl. 13., razsodba z dne 8. jun. 1894.) Ali pa morda mislijo, da ta zakon zunaj Vrhnike ne velja, ter da se »na deželi« vse sme, kjer celo mačke streljajo, če jim zajec dolgoušec ne pride na muho.

(Iz Novega Mesta.) Dobro letino bomo imeli letos! marsikdo šaljivo pravi, ko gre mimo proštijskega vrta in vidi tam na jednom drevesu debele skoro zrele hruške, na vršičku pa bujno cvetje, — listov pa nič ni na drevesu. Res je zanimivo to drevo. Vsakdo si je ogleda. Ali kaj! ko pravijo ljudje, da je to slabo znamenje, da drugo leto ne bo drevo nič rodilo!

(Iz Planine) 12. septembra: Veliki romarski shod na božji poti »Marije, pribežališča grešnikov« na Planinski Gori se je včeraj, jednako prejšnjim letom sijajno obnesel. Vse se je trlo pobožnega ljudstva, prispelega od vseh stranij Notranjske. Celó od jadranskega morja so prihiteli Marijini častilci, obiskat starodavno svetišče in priporočiti se nebeški Materi v varstvo v svojih mnogih in raznih potrebah. Dasi ima cerkev velikanske prostore, vendar ni mogla vsprejeti vseh romarjev, mej velikim opravičkom ob 10. uri jih je bilo zunaj še za jedno tako cerkev. Šest duhovnikov je imelo posla dovolj, vstreči romarjem v dušnih potrebah. Srčna hvala gosp. dr. Karlinu, katehetu Strojju, P. Rajneriju in župniku Št. Riharju. Romarji so se poživiljeni po spodbudnih pridigah in sprejetih sv. zakramentih raztekli vsak na svoj dom. Obhajanih je bilo blizu 700 vernikov. Bog ohrani našemu premilemu narodu vseskozi ljubezen in zaupanje do nebeške kraljice! Vrnivši se s prijazne višine od češčenja Marijinega smo izvedeli strašno novico o umoru preblage, ljudomile cesarice Elizabete. Nihče ni hotel verjeti, da je kak človek na svetu zmožen, tak zločin storiti, toda uradna brzovjavka c. kr. okrajnega glavarstva logaškega je potrdila žalostno dogodbo. Vse je bilo žalostno in potrto ter milovalo ubogega tako bridko zadetega cesarja. Takoj se je razobesila črna zastava na zvoniku, ki ostane do pogreba in zvonilo je po vseh cerkvah. Molitve se opravljajo vsak dan v cerkvi. V grajski kapeli bode jutri slovesna črna maša po naročilu svetle kneginje, ki je bila dvorna dama rajne cesarice.

(Sola »Glasbene Matice« v Novem Mestu.) Pouk se prične 19. septembra t. l. Učenci se vpisu-

jejo od 13.—18. septembra od 10.—12. ure dopoldne in od 2.—4. ure popoldne v pritličju čitalniškega poslopja (Narodnega doma) na desno. — Predmeti pouku so: Glasbena teorija in petje, igra na klavir, na gosli, cello, kakor tudi na pihalne instrumente. Plačila so naslednja: 1. Društvenina za očeta, oziroma oskrbovalca učencevega znaša 2 gld. za celo leto, le-ta je plačati samo jedenkrat tudi ako je od iste rodbine več učencev. Društva in zastopi, ki so po novomeški šoli pristopili k »Glasbeni Matici« kot ustanovniki, smejo v šolo poslati po jednega učenca, ne da bi jim trebalo še posebe plačati letno društvenino. 2. Vpisnine za vsakega učenca je 1 gld. na leto, učnine pa 1 gld. 50 kr. na mesec od vsakega instrumenta; za glasbeno teorijo in petje ni nikake učnine. Siromašni in marljivi učenci se kasnejše mesece oprosté učnine delno ali popolno; prednost imajo tisti, ki so se že poučevali na zavodu, izkazati se morajo z zadnjim šolskim spričalom in onim siromaštva. — Na tej šoli se tudi otvori pripravljalni tečaj k orgljarski šoli, na katerem se bo poučevalo o glasbeni teoriji, igri na harmonij, kornem petju ter o dotičnih cerkvenih obredih. Orgljarski učenec se tu lahko uči tudi drugih instrumentov. Plačilo bode kakor za druge učence »Glasbene Matic«. Pismene prijave in vprašanja upravnistvu »Glas. Matic«.

(Iz Logatec) nam poročajo: Nepričakovana žalostna vest o groznem zločinstvu, ki je izvršil laški anarhist nad našo blago cesarico, potrla je vsakega avstrijskega državljanca, osobito pa še one, ki so minolo nedeljo na mnogih krajih priredili cesarske slavnosti. Tudi v Dol. Logatcu je bila na pretečeno nedeljo napovedana veselica v proslavo 50letnega vladanja Nj. Veličanstva presvetlega cesarja povodom blagoslovljenja zastave, gasilarne in gasilnega orodja dolenjeloškega gasilnega društva. Mesto veselih pozdravov in živahnega gibanja ob prihodu raznih gasilnih društev iz Cirknice, Idrije in drugih odličnih gostov iz Postojne in Ljubljane, opažala se je tiha žalost in čuli so se pomilovalni sočutni izrazi sožalja nad nesrečo, ki je zadela našo vladarsko hišo. Vspored slavnosti se je radi tega pretresljivega dogodka znatno spremenil. Slavna postojinska godba povrnila se je domov. Po tiho opravljenem blagoslovljenju krasne društvene zastave dolenjeloških gasilcev, kateri je kumila »naša gospa«, pod tem imenom tu občeznana blaga krščanska žena in velika dobrotnica blagorodna gospa Josipina Tollazzi, stopil je slavnostni govornik, gospod državni poslanec dr. Ignacij Žitnik na leco in ljudstvo že v uvodu svojega govora seznanil s pretresljivo novico glede umora naše presvite cesarice, kar je marsikateremu privabilo solzo v oči. S krepko besedo pojašnjeval je pomen društvene zastave in se vsled nečuvnega zločina nad našo cesarico vidno ginjen pomudil pri črnorudeči zastavi, pod kojo se zbira ona tolpa zavrnjenih ljudij, katerim je naša blaga cesarica padla kot smrtna žrtev. V svojem vznositem cerkvenem govoru bičal je njihov pogubni nauk o vsestranski prostosti in enakosti, ter pokazal, kaj je prava krščanska prostost in pred kom in kje smo vsi jednaki. Slikal nam je Nj. Veličanstvo presvetlega cesarja kot vestnega kristjana, ki opravlja natančno svoje krščanske dolžnosti, kot skrbnega in dobrega očeta vsem narodom, ki se udano klanjajo njegovemu žezlu. Naševal nam je nesrečo za nesrečo, ki je za dobo 50letnega vladanja Nj. Veličanstvu zasekala globoke, krvaveče rane, a jih je v zupanju in udanosti v božjo voljo mirno prenašal. Po cerkvenem govoru daroval je g. govornik slovesno sv. mašo. Po končanem sv. opravilu vršilo se je blagoslovljenje gasilarne in gasilnega orodja. Po skupnem obedu proslavljal je slavnostni govornik zopet našega presvitelega cesarja kot prvega delavca v naši državi, kot neustrašenega junaka, ki je šestokrat pokazal, da je pripravljen vse žrtvovati za mir in blagostanje svojih podložnikov, kot velikega dobrotnika in usmiljenega očeta, ki ima za vsakega tolažilno besedo in vsakemu skaže dobroto in usmiljenje, če je le vreden. Živa beseda je slavnostnemu govorniku prihajala iz srca in vsled strašnega zločina potrtem udeležnikom segala v srca, ko je sočutno pomiloval Nj. Veličanstvo, kojemu je zlobna roka najhujšo rano z zavratnim umorom Njegove bolne družice, naše blage dobrotnice presvite cesarice Marije Elizabete. Iskrena zahvala gre blagorod. gospej Josi-

pini Tollazzi, vzorno krščanski ženi, katere levica ne ve, kaj dá desnica pri izvrševanju dobrih del krščanskega usmiljenja, katero je slavnostni odbor vsled njenih vrlin odločil kot kumico pri blagoslovljenju nove zastave dolenjeloškega gasilnega društva. Vsem slavnim gasilnim društvom in p. n. odličnim gostom srčna hvala, ki so prišli od blizu in daleč v Dol. Logatec slaviti 50letnico vladanja Nj. Veličanstva.

(Načelna razsodba.) Upravno sodišče je na podlagi neke pritožbe razsodilo, da učitelji na zasebnih šolah s pravico javnosti, ki pa niso pristojni v občino, nimajo volivne pravice javnih učiteljev.

(Razglas.) Razpisuje se mesto poštnega odpravnik pri c. kr. poštnem uradu v Ortneku, okraj Kočevje, proti pogodbi in kavciji 200 gld.; uradni pavšal 60 gld. in letni pavšal 200 gld. za vzdržavo na dan petkratne pešne zveze med poštnim uradom in kolodvorom v Ortneku. Prošnje v teku treh tednov na pošto in brzojavno vodstvo v Trstu.

Gospodarska organizacija.

Hranilnica in posojilnica v Vipavi, imela je v mesecu avgustu sprejemkov . . . gld. 15.394-90 in izdatkov . . . » 14.092-59 tedaj denarnega prometa . . . gld. 29.487-49

Hranilnih vlog se je vložilo gold. 7.134-15, vzdignilo pa gld. 5.142-08 in je stanje konec avgusta gld. 96.962-07.

Posojil se je dalo gold. 5.842-—, vrnilo pa gld. 222-— in je stanje gld. 135.337-94.

Članov ima posojilnica 565.

Hranilnica in posojilnica na Blokah, imela je v času od 1. januarja do 31. julija 1899. leta sprejemkov gld. 10.926-71 in izdatkov » 10.722-53

tedaj denarnega prometa gld. 21.649-24 Hranilnih vlog se je vložilo gold. 7.517-04, vzdignilo pa gld. 4.889-41 in je bilo stanje konec julija gld. 25.427-22.

Posojil se je dalo gold. 3.355-—, vrnilo pa gld. 1.393-49 in je bilo stanje gld. 34.523-70.

Članov imela je posojilnica konec julija 188.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 13. septembra. Cesaričinja-vdova Štefanija se je danes zjutraj pripeljala iz Darmstadta.

Dunaj, 13. septembra. Zaradi dvorne žalosti pri upravnem sopišču od 16. do 22. t. m. ne bode javnih obravnav.

Dunaj, 13. septembra. Na povelje cesarjevo bode dvorna straža do 16. novembra tiho, brez godbe, dohajala in odhajala. Vojaške godbe ne smejo nikjer igrati do vstetega 19. t. m.

Dunaj, 13. septembra. Iz vseh krajev širne države še vedno prihajajo sožaljne izjave, in sicer od raznih uradov, deželnih in občinskih odborov, raznih korporacij in zasebnikov. Truplo pokojne cesarice bodo na oder položili v dvorni župnijski cerkvi. Kapucinska cerkev je zaradi priprav za pogreb zaprta.

Dunaj, 14. septembra. Avdijenca ogerskega ministerskega predsednika barona Banffyja pri cesarju je trajala pol ure. Cesar je milostno vsprejel sožalje ogerske vlade. Banffy je sinoči zapustil Dunaj in se v soboto zopet vrne k pogrebu.

Budimpešta, 14. septembra. Listi objavljajo oklice na narod, naj zbira prostovoljne prispevke za spomenik cesarice Elizabete.

Cetinje, 14. septembra. Prestolonaslednik Danilo se udeleži pogreka avstrijske cesarice.

Turin, 14. septembra. Kralj je odredil dvajsetdnevno dvorno žalovanje.

Bern, 13. septembra. S posebnim vlakom so se danes zjutraj ob pol 8. uri v Genevo pripeljali najvišja dvornica pokojne cesarice, grofinja Harrach, dvorna dama grofinja Festetics, najvišji dvornik grof Bellegarde in najvišji komornik grof Abensperg-Traun. Vsi so se takoj odpeljali v hotel Beaurivage, kjer leži truplo cesaričino.

Geneva, 14. septembra. Danes so prepeljali cesaričino truplo. Velikanske množice

ljudstva so se zbrale. Povsod plapolajo črne zastave, trgovine so zaprte. Sprevod se je pomikal na veličasten, a preprost način, obsegal je 20 vozov, med temi tudi vozove zveznega sveta in kantonalne vlade.

Geneva, 14. septembra. Tukaj bivajoči člani zveznega sveta so obiskali včeraj avstrijskega poslanika Kuefsteina. Zvezni predsednik Ruffy je izrekel Kuefsteinu v ginljivih besedah sožalje zveznega sveta.

Karlove vari, 14. septembra. Ruskega carja bo v soboto pri pogrebu cesarice zastopal tukaj bivajoči veliki knez Aleksij.

Carigrad, 13. septembra. Sultan je cesarju Francu Jožefu izrazil najsrčnejše svoje sožalje.

Geneva, 14. septembra. Luccheni bode sojen najbrže v izvanrednem porotnem zasedanju meseca oktobra. Luccheni se je izrazil, ako bi bil v Italiji, da bi umoril kralja Humberta. Preiskovalni sodnik ga je še dalje zasliševal. Tu je bilo razširjeno mnenje, da je Luccheni cesarico le s pestjo udaril, še le od Lucchenija samega so zvedeli policijski agentje grozno resnico.

Dunaj, 14. septembra. „Fremdenblatt“ obsoja odločno izgrede proti laškim delavcem v Ljubljani, Trstu in na Reki kot krivične in nasprotujoče avstrijski gostoljubnosti. List vprašuje: Ali so vsi Nemci anarhisti, ker je neki Nемеc skušal pokončiti s strelivom zbrane nemške kneze pri odkritju spomenika v Niederwaldu? Ali so Rusi anarhisti radi prekucuha Bakunina? Ravachol in drugi anarhisti so bili Francozi, napad na barcelonskem gledišču je izvršil Španec, nekateri dunajčanje so tudi že poskušali podobne zločine. Anarhizem ni ukoreninjen v italijanskem narodovem značaju, temveč je mejnarodni, in Italija se bori proti njemu, kolikor se pač more. Prepričani smo, da se ti pojavi v Ljubljani in Trstu ne bodo več ponavljali.

Trst, 14. septembra. V Trstu so ponehali napadi na Italijane. Veliko izgrednikov je zaprtih.

Budimpešta, 14. septembra. Tukaj so vseučiliščniki vprizorili velike demonstracije proti Italijanom, napadli so jih po raznih gostilnah ter jih pometali na cesto.

Kolonija, 14. septembra. Nemška vlada bo zopet pozvala razne države na skupno akcijo proti anarhistom.

Dunaj, 13. septembra. Shod avstrijskih vrtnarjev, ki je bil določen na 18. t. m., je na nedoločen čas preložen. — Župan dr. Lueger bode s podžupanoma pri vsprejemu trupla na zapadnem kolodvoru. — Župan mesta Moskve je dr. Luegerju poslal srčno sožalje povodom smrti cesarice Elizabete.

Dunaj, 14. septembra. Včeraj popoldne je pod streho glavnega brzojavnega uraka nastal ogenj pod streho, katerega pa so hitro pogasili. Pri telefonu so bile vsled tega ovire.

Berolin, 14. septembra. Zastopniki vseh štirih velevlastij na Kreti so sklenili vkljub ugovarjanju turškega sultana odstraniti turške bašibozuke s Krete.

Pariz, 13. septembra. „Rappel“ in „Matin“ poročata, da je predsednik Faure pritrdil vojnemu ministru, naj se revizija Dreyfusove pravde opusti. Ministerski svet se odloči v soboto.

Pariz, 14. septembra. Predsednik francoske republike hoče do skrajnosti braniti, da se ne sklene ponovitev Dreyfusove zadeve. Faure bo v prihodnji ministerski seji pojasnil razloge za svoje postopanje ter ako ministerski svet odloči proti njemu, dal ostavko kot predsednik republike s pristavkom, da zopet kandiduje za to mesto. Vspeh teh volitev naj zadevo Dreyfusovo končno odloči.

Pariz, 13. septembra. Vsi listi naglašajo kritični položaj. Ministerski predsednik Brisson je vprašal generala Brugera, ali bi prevzel vojno ministerstvo. Brugere ponudbe ni odklonil.

Rim, 14. septembra. Minister za javni promet je izdal odlok, s katerim se pozivljajo poštni uradi vse sumljive tiskovine in

pisma odpreti ter vsako uporno stvar izročiti sodišču.

Madrid, 13. septembra. Današnja seja senata je bila jako burna. Zahtevali so od Almeire, naj imenuje o.ne generale, o katerih je govoril: „Svoje prepase naj si denejo okolu vratu!“ Almeira zakliče: Dobro, če jih hočete poznati, imena so: Weyler, Blanco, Prinsero di Rivera in Cervera.“ Nato nepopisen ropot.

Madrid. 13. septembra. Senat je vsprejel zakon o mirovnem zapisniku.

Carigrad, 13. septembra. Govori se, da je ruska vlada vsled izgredov v Kandiji poslala okrožnico vladam v Londonu, Parizu in Rimu. Včeraj se je iz Odese odpeljalo 100 mož, 24 orožnikov in 25 konj na Kreto. Prihodnji teden se odpeljejo novi oddelki.

Kaneja, 14. septembra. Angleški admiral Noel je pri Kandiji izkreal vojake in topove. Ako Turki streljajo na mejnarodno armado, bodo admirali odgovorili s topovi.

Hennebergova svila

od 45 kr. do gl. 14-65 meter — jedino prava, ako se naroči neposredno od svojih tovarn — črna, bela in barvena. — najbolj modernih tkanin, barv in vzorcev.

Na zasebne poštne in carine prosto na dom. — Vzorec obratno. — Dvojni pisarni porto v Švicu.

Tovarne za svilo **G. Henneberg**
51 (e. in kr. dvorni zalagatelj) v **Curthu.** 7 1

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 3062 m.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celsiju	Vetrevi	Nebe	Padačina v 24. urah v mm.
13.	9 zvečer	736.7	18.3	sl. izab.	del. oblač.	
14.	7. zjutraj 2. popol.	739.6 740.5	15.2 20.9	sl. svzh. sr. jug	oblačno del. oblač.	46

Srednja večerajša temperatura 18.9°, za 3.6° nad normalom.
Zvečer močno bliskanje na severu, po noči dež.

Zahvala.

638 1-1

Vsem, kateri so ob dolgoletni mučni bolezni in smrti iskreno ljubljenega, blagega in nepozabnega našega soproga, oziroma očeta, brata in strijca, gospoda

Anton-a Povše

gostilničarja in posestnika v Štepanji vasi

kakorsihzbedi izrazili tolažeče sočutje, posebno preč. duhovščini Sentpeterske župnije za mnogokratni obisk in duhovno tolažbo, osobito prečastitemu, blagemu g. župniku Malenški, darovateljem vencev in spremiljevalcem pogreba izrekamo najtoplejše, najprisrčnejše zahvalo.

Bog povrni!

V Štepanji vasi, dne 14. septembra 1898.

Zalujoči ostali.

Umrli so:

11. septembra. Jožefa Kozel, delavka, 28 let, sv. Petra cesta 91, jetika.

12. septembra. Marija Sitar, gostija, 82 let, Pristavske ulice 8, ostarelost. — Marija Rakovec, urednikova hči, 5 mes., Radeškega cesta 10, Catarrh. intestinalis. — Antonija Tomšič, posestnica, 44 let, Strelške ulice 14, otrpnenje možganov. — Helena Selan, delavčeva hči, 6 mes., llovca 14, Cat sep. et intestinalis.

V otroški bolnišnici:

12. septembra. Jožefa Krašovic, postreščka hči, 7 mes. jetika.

V bolnišnici:

10. septembra. France Kotar, dninar, 85 let, ostarelost.

11. septembra. Franca Ateri, kajzarjeva hči, 19 let, jetika.

641 1-1

Tužnim srcem javljamo sorodnikom, prijateljem in znancem, da je umrl naš iskreno ljubljeni in nepozabni oče, oziroma stari oče, gospod

Ivan Fačini

posestnik v Št. Vidu na Dolenjskem

danes, dne 14. t. m., ob 8. uri zjutraj po dolgi in mučni bolezni, previden s sv. zakramenti za umiraajoče, v 74. letu starosti.

Pogreb bude v petek ob 9. uri dopoldne.

Svete maše zadušnice brale se bodo v župni cerkvi v Št. Vidu.

Dragega pokojnika priporočamo v pobožno molitev in prijazen spomin.

V Št. Vidu na Dolenjskem, 14. sept. 1898.

Zalujoči ostali.

Le 50 kr. za 2 žrebanji.

Žrebanje jutri.

849 1-1

Glavni dobitok

890 9

1krat 100.000 kron in 2krat 25.000 kron
v denarjih po odbitku 20%.

Jubilejne razstavne srečke

à 50 kr.

priporoča J. C. Mayer, menjalnica v Ljubljani.

Žrebanje: 15. septembra 1898.

Žrebanje: 22. oktobra 1898.

Za šolo in pisarno

najboljše blago: razen papir, šolske zvezke, črnila, radirke, šolske knjige, torbice itd. itd.

Edino zalogo svinčnikov družbe sv. Cirila in Metoda Hardmuthovega fabrikata najboljše vrste.

Iv. Bonač

v Ljubljani, Šelenburgove ulice, poleg glavne pošte.

640 4-1

Šolske knjige

za srednje, višje dekliške, obrtne, meščanske in ljudske šole

ima vedno v zalogi

knjigarna **L. Schwentner** v Ljubljani,

Dvorski trg števil. 3.

629 3-3

Knjigarna Kleinmayr-ja & Bamberg-a

v Ljubljani, na Kongresnem trgu 2

priporoča svojo 639 6-1

popolno zalogo

vseh v tukajšnjih in vnanjih učiliščih uvedenih

šolskih knjig

v najnovjših izdajah broširanih in v trdnih šolskih vezih po najnižjih cenah.

Seznami uvedenih knjig se oddajajo zastoj.

Dunajska borza.

Dne 14. septembra.

Skupni državni dolg v notah	101 gl. 45 kr.
Skupni državni dolg v srebru	101 > 20 >
Avstrijska zlata renta 4%	129 > 95 >
Avstrijska kronna renta 4% 200 kron	101 > 40 >
Ogerska zlata renta 4%	118 > 80 >
Ogerska kronna renta 4% 200	98 > 30 >
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gl.	904 > — >
Kreditne delnice, 160 gl.	356 > 50 >
London vista	120 > 10 >
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj. 20 mark	58 > 82 1/2 >
20 frankov (napoleonov)	11 > 76 >
Italijanski bankovci	9 > 53 1/2 >
C. kr. cekini	44 > 12 1/2 >
	4 > 67 >

Dne 13. septembra.

4% državne srečke l. 1854, 250 gl.	164 gl. 50 kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 gl.	159 > — >
Državne srečke l. 1864, 100 gl.	194 > — >
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	99 > 35 >
Tisne srečke 4%, 100 gl.	140 > 75 >
Dunavske vravnjavne srečke 5%	130 > — >
Dunavske vravnjavne posojilo l. 1878	109 > 50 >
Posojilo goriškega mesta	112 > — >
4% kranjsko deželno posojilo	98 > 50 >
Zastavna pisma av. osr. zem. kred. banke 4%	98 > 40 >
Prijelitetne obveznice državne železnice	— > — >
južne železnice 3%	180 > 60 >
južne železnice 5%	127 > 35 >
dolenjskih železnic 4%	99 > 50 >

Kreditne srečke, 100 gl.	199 gl. 70 kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gl.	165 > — >
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gl.	19 > 50 >
Rudolfove srečke, 10 gl.	27 > 25 >
Salmove srečke, 40 gl.	82 > — >
St. Genois srečke, 40 gl.	80 > 20 >
Waldsteinove srečke, 20 gl.	60 > — >
Ljubljanske srečke	23 > 50 >
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gl.	156 > — >
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	3395 > — >
Akcije južne železnice, 200 gl. sr.	75 > 75 >
Splodna avstrijska stavbinska družba	109 > 50 >
Montanska družba avstr. plan.	165 > 15 >
Trboveljska premogarska družba, 70 gl.	169 > — >
Papirnih rubljev 100	127 > 12 1/2 >

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za zgube pri žrebanjih, pri izpisanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„M E R C U R“
I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnili v vseh gospodarskih in finančnih stvareh, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za doseg kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti.

naloženih glavnic.